

släktes form. Sägnes om organiska kroppar (djur och växter), men äfven oergentligt om vissa organiska, t. ex. stenarter, ehuru växandet hos dem sker på ett mekaniskt sätt, genom blott yttre tillsättning af främmande partiklar. *Barnet har på en kort tid vuxit mycket. Låta skägget v. Det växer ingen säd der i landet. Trädet växer långsamt. V. i höjden, på tjockleken. V. allt för rankig, smal, späd. Säden växer lätt, tunn. Rankan växer omkring trädet. Det växer på träd, på berg.* (Fam.) *Det växer inte på träd, är ej lätt att finna. — V. bört, med tiden, under växandet, försvinna. — V. fåst, se Fastväxa. — V. frám, genom växandet skjuta fram. — V. ifrå'n, växa upp, så att man blir för stor för något, t. ex.: Han har vuxit ifrån riset. V. ifrå'n sig, genom växande förlora i utseende, aftaga i skönhet. — V. igen, åter växa fram, upp; äfv. öfvertäckas af gräs, gro igen; äfv. fyllas, minskas genom växter, t. ex.: Hamnen växer igen. — V. ihóp, i'n, se Hopväxa, Inväxa. — V. óm, genom växande blifva större, längre, högre än någon, t. ex.: Han har redan vuxit om mig. — V. till, upp, se Tillväxa, Uppväxa. V. till sig, blifva vackrare, förskönas under växande. — V. ur kläderna, genom växande ökas i storlek, så att kläderna bli för små. V. ur känslan, genom växande förändras, så att man ej mer är igenkännelig. — V. út, se Utväxa. Han har redan växt ut ell. han är redan utvuxen, har redan fått sin fulla växt, växer icke mer. — V. åter, se Växa igen. — V. öfver, se Öfverväxa. — 2) (fig.) Tilltaga, ökas, stiga i höjd. Vattnet växer allt mer i floden. Han såg sina lärjungar inom kort tid v. till ett antal af tretusen. — V-nde, part. pres. V. träd. V. gröda. — Växt ell. Vuxen, part. pret. Vål, illa växt, som har vacker, ful växt. (Fam.) Klädningen passar, som vore den vuxen på honom, sitter utomordentligt väl. Vara en vuxen, vara jemngod med, gå upp emot någon. Vara en lüng v., vara i stånd att utföra det, t. ex.: Detta företag är han ej vuxen. [Vexa.]*

VÄXANDE, n. 4. 1) Tilltagande i storlek genom en inneboende lifskraft. — 2) (fig.) Tilltagande, tillökning, stigande, förstoring. [Vexande.]

VÄXEL, VÄXLA, m. fl., se Vexel, Vexla, &c.

VÄXT, part. Se Växa.

VÄXT, m. 3. 1) (utan plural) Växande. *Plantornas v. Stå i v-en, hålla på att växa. Stanna i v-en, i förtid upphöra att växa. Del hindrar v-en. Skjuta i v-en, växa starkt. — 2) Hvad som uppvuxit. Detta årets v., detta årets gröda; äfv. skott på träd o. s. v., som under detta året utväxt. Af gårdens v., af det som vuxit på gården tillhörig jord. — 3) En organisk kropp form, för så vidt den genom sjelfva växandet tillkommit och fått något för sig egendomligt. *Menniskors v. är mycket olika. Denna hästens v. är något klumpig. Trädet har en vresig v. Vacker, ful, reslig, klen, medelmåttig v. Stor, liten till v-en. Hennes v. börjar formera sig, börjar få sina bestämda former. Den örten är till v-en lik stockrosen. En klädning, som är skuren efter v-en. Skära till en klädning i v-en, skära till den så stor och vid, för en ännu växande person, att han ej så snart växer ur den, d. v. s. något större och vidare än efter växten för tillfället. (Fig. fam.) Skära till i v-en, öfverdriva, skarfa (vid berättelse, beskrifning, o. s. v.). — S. f. 3. 1) Organisk kropp, som utan frivillig rörelse, sådan som djuren äga, utvecklar sig af**

en inneboende kraft (Lifskraft), bildar nya delar (växer), och fortplantar sig med organer, hvilka ärligen bortfalla. *Träd, buskar, örter, mossor, lafvar, svampar äro v-er. Lefva af v-er. Ett-åriga, fleråriga v-er. — 2) Se Utväxt, Köllväxt, Knöl.*

VÄXTALKALI, vä'xtalkali, n. 3. pl. — *alkalier.* (kem.) Vegetabilisk saltbas, d. v. s. växtämne, som reagerar på växtfärger och neutraliserar syror på fullkomligt.

VÄXTANATOMI, ----mi', f. 3. Läran om växternas delar och inre byggnad.

VÄXTART, m. 3. Art af ett växtslägte.

VÄXTBAS, vä'xtbás, m. 3. (kem.) Saltbas af växtriket.

VÄXTDEL, m. 2. Del af en växt.

VÄXTDJUR, n. 3. Se Zoofyt.

VÄXTDÖD, m. 2. Svampsläget Eutotium.

VÄXTFAMILJ, --mi'llj, f. 3. (bot.) Flera växtslägten, som likna hvarandra i bildning, blommar m. m., men afvika från hvarandra i en eller annan föredningsdel. Naturlig ordning.

VÄXTFIBER, vä'xtfi'b'r, m. 3. pl. — *fibrer.* V-fibrer kallas de trädar, som utgöra bastet och veden hos träd och buskar.

VÄXTFYSIOLOGI, växtfysiológi', f. 3. Den del af fysiologien, som sysselsätter sig med växterna.

VÄXTFÄRG, m. 3. Färg, tillredd af växtsaft. — Kallas äfv. Saftfärg.

VÄXTGIFT, n. 3. Gift, som härleder sig ifrån växtriket.

VÄXTGIFVANDE, a. 1. Som befordrar växtligheten.

VÄXTHUS, n. 3. Särskilt byggnad för sådana växter, hvilka vegetera flera år, utan att kunna uthärda landets vinter, eller för sådana, hvilkas storlek icke tillåter uppdragande i varmbänk.

VÄXTHÅR, n. 3. (bot.) Hår på en växt.

VÄXTJORD, f. sing. Jord, tjenlig för växtligheten.

VÄXTKEMI, vä'xttjemi', f. 3. Den del af organiska kemien, som omfattar de ämnen, hvilka leda sitt ursprung ifrån växtriket. [-chemi.]

VÄXTKRAFT, f. 3. Den inneboende kraft, som verkar växandet.

VÄXTKRISTALL, --áll, m. 3. Oorganiskt, till kristall utbildadt ämne i växter.

VÄXTLIF, n. 3. Växternas lif, bestående deri, att de kunna, medelst dertill inrättade organer, nära sig och fortplanta sitt slägte. Kallas äfven Vegetabiliskt lif.

VÄXTLIG, a. 2. Som befordrar, gynnsam för växandet. *V. jordmån.* — *Syn.* Vegetativ. [Vextlig.]

VÄXTLIGHET, f. 3. Växande; växtlif. — *Syn.* Vegetation.

VÄXTLIM, n. sing. (kem.) Ett i de flesta växter förekommande kväfvhaltigt ämne, som klipbar i fuktigt tillstånd, och bildar i torrt en gul genomskinlig massa.

VÄXTMYLLA, f. 1. Mylla, tillkommen af förutnada växter.

VÄXTOLJA, f. 1. Olja, som erhålles af växtriket.

VÄXTRIKET, n. sing. def. Benämning på den del af naturkropparna på vår jord, som omfattar växterna.

VÄXTSAFT, m. 3. Saft af en växt.

VÄXTSJÄL, f. 2. (fil.) Det slags lifsverksamhet, som uppenbaras endast genom känsla.

VÄXTSLEM, n. sing. (kem.) Ett i en stor myckenhet växter förekommande ämne, som icke